

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักโรคบาวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. “ระบบเฝ้าระวังโรคเอดส์โดยการรายงานผู้ป่วย (แบบรายงาน 506/1) สำนักโรคบาวิทยา.” [ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา <http://www.thaiprddc.org.html>.(14 พฤษภาคม 2551).
2. วิชัย เตชะสาธิต .การดูแลรักษา ภาวะดื้อยาจากบทเรียนสู่นาคต .บรรยายงานสัมมนาระดับชาติเรื่องเอดส์ ครั้งที่ 11 ,อาคารอิมแพ็คคอนเวนชั่นเซ็นเตอร์ เมืองทองธานี ,กรกฎาคม 2550 .
3. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.คู่มือการดูแลรักษาด้วยยาต้านไวรัสเอดส์ในผู้ใหญ่.(พิมพ์ครั้งที่ 1).เชียงใหม่: โรงพิมพ์ชัยพระเกียรติการพิมพ์,2547.
4. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์.แนวทางปฏิบัติงานโครงการการเข้าถึงบริการยาต้านไวรัสเอดส์ระดับชาติสำหรับผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย,2547.
5. Fiona C. Lampe. “Changes Over Time in Risk of Initial Virological Failure of Combination Antiretroviral Therapy: A Multicohort Analysis, 1996 to 2002.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http:// www.Arch Intern Med.com.html](http://www.Arch Intern Med.com.html).(Mar 2006; 166: 521 – 528)
6. F van Leth. “ First-line Therapy with Efavirenz or Nevirapine is Effective in Patients with Advanced HIV Infection, and the Incidence of Rash in the Nevirapine Group Is Significantly Higher in Women with Higher CD4 Counts.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http:// www.hivandhepatitis.com/recent/women/032105_d.html](http://www.hivandhepatitis.com/recent/women/032105_d.html). (21 March 2005)
- 7.เพียงทอง นรากร. “เภสัชจลนศาสตร์ของยา GPO-VIR .” [ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา [http:// www.gpo.or.th/rdi/htmls/pharma_GPO-VIR.html](http://www.gpo.or.th/rdi/htmls/pharma_GPO-VIR.html). R&D Newsletter ปีที่ 11 ฉบับที่ 4.(24 ตุลาคม 2551)

8. MediLexicon International Ltd. “**Study Says HAART Slows HIV Progression to AIDS, But Success Threatened by Increasing Drug Resistance, U_K_Agency Says.**”
[ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา [http:// www.Study Says HAART Slows HIV Progression to AIDS, But Success Threatened by Increasing Drug Resistance, U_K_Agency Says.html](http://www.StudySaysHAARTSlowsHIVProgressiontoAIDS,ButSuccessThreatenedbyIncreasingDrugResistance,U_K_AgencySays.html).(30 July 2005)
9. B J Rudy . “**Immune Reconstitution and Predictors of Virologic Failure in Adolescents Initiating HAART.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.liebertonline.com/doi/abs/10.1089/aid.2006.22.213.html>. (1 March 2006)
10. Levy R. “**Low two-year risk of virologic failure with first regimen HAART.**”
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.Low two-year risk of virologic failure with first regimen HAART.html](http://www.Lowtwo-yearriskofvirologicfailurewithfirstregimenHAART.html). (4 February 2001)
11. Y. Ma. “**Virologic outcomes of the adult AIDS patients receiving highly active antiretroviral therapy in China**”. Oral Abstract Session MOAB02 - Outcomes of ART, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. , Mexico City, 3-8 August 2008.
12. John G. “**Antiretroviral Therapy: First-line Treatment and "Switch" Strategies CME/CE.**”
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.medscape.com/viewarticle/501641.html>. (2005)
13. ถนอมศักดิ์ อเนกธนานนท์. “**ความปลอดภัยและประสิทธิผลของยาต้านไวรัสในรูปเม็ดรวมซึ่งประกอบด้วยสตาวูดีน, ลามิวูดีนและเนวิราพีน (จีพีโอเวียร์) ในการรักษาผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีระยะโรคเอดส์เต็มขั้นในประเทศไทย:ผลการรักษาที่ 24 สัปดาห์.**” [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา [http://.www.mat.or.th/journal/files/Vol87_No7_760.pdf](http://www.mat.or.th/journal/files/Vol87_No7_760.pdf).html.(2004)
14. E Ferrer. “**Nevirapine-containing regimens in HIV-infected naive patients with CD4 cell counts of 200 cells/ μ l or less.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
[http://.www.hivandhepatitis.com/recent/virologic/080904_b.html](http://www.hivandhepatitis.com/recent/virologic/080904_b.html) .(8 August 2004)
15. ศศิโสภณ เกียรติบูรณกุล. “**การตอบสนองทางไวรัสและทางภูมิคุ้มกันของสูตรยาต้านไวรัสที่มีอีฟาเวเรนซ์ ระหว่างผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีที่มีปริมาณซีดีสี่น้อยกว่า 100 เซลล์/ลบ.มม.และมากกว่าหรือเท่ากับ 100 เซลล์/ลบ.มม.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
[http://.www.mat.or.th/journal/files/Vol89_No9_1381.pdf](http://www.mat.or.th/journal/files/Vol89_No9_1381.pdf).html.(2002)

16. Seyler C. **“Impact of genotypic drug resistance mutations on clinical and immunological outcomes in HIV-infected adults on HAART in West Africa.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www. Impact of genotypic drug resistance mutations on clinical and immunological outcomes in HIV-infected adults on HAART in West Africa.html](http://www.impactofgenotypicdrugresistancemutations.com). (31 May 2007)
17. Caroline A Sabin. **“Treatment exhaustion of highly active antiretroviral therapy (HAART) among individuals infected with HIV in the United Kingdom: multicentre cohort study.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.bmj.com/cgi/content/abstract/330/7493/695.html>. (26 March 2005)
18. P. Jagannathan1. **“Pharmacist-managed adherence support and its impact on viral load suppression and CD4 count.”** Oral Abstract Session WEAB03 - Adherence and Medicines (ARVs) Management, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. , Mexico City, 3-8 August 2008.
19. Ferradini L. **“Positive outcomes of HAART at 24 months in HIV-infected patients in Cambodia.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18090277.html>. (24 January 2008)
20. สรชนก สุทิวาน. การศึกษาผลการรักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ด้วยยาต้านไวรัสสามชนิดพร้อมกันในโรงพยาบาลศรีสะเกษ. รายงานการวิจัยโรงพยาบาลศรีสะเกษ
21. ลลิตา ชานนท์. **“การประเมินผลโครงการการเข้าถึงบริการยาต้านไวรัสเอชไอวีระดับชาติสำหรับผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ จังหวัดกาญจนบุรี ปี 2547-2549.”**[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://pubnet.moph.go.th/readabstract.php?abstractid=1892&filename1=hto/vol15no4/EVALUATI.PDF>.(2549)
22. Temesgen Z. **“Risk factors for virologic failure in a cohort of HIV patients receiving highly active antiretroviral therapy (HAART).”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www .gateway.nlm.nih.gov/MeetingAbstracts/102228390.html](http://www.gateway.nlm.nih.gov/MeetingAbstracts/102228390.html).(1998)

23. โอบาส การ์ชกวินพงศ์. “การดื้อยาของเชื้อเอชไอวีภายหลังการรักษาด้วยยาต้านไวรัสจังหวัดอุบลราชธานี.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.salt.dpc7.net/oldsite/resrarch_moph/Arv_resis_opart.doc.html. (2548)
24. สมนึก สัจฉานุกาพ. “การดื้อต่อยาในผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีที่ล้มเหลวจากสูตรยา d4T/3TC/NVP.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.idthai.org/Publication/pdf/Vol21-2/Abstract%2021-2.pdf.html>. (2547)
25. สุรพล เกาะเรียนอุดม. “การเฝ้าระวังเชื้อดื้อยาทางภาคเหนือ ประเทศไทย.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.aidsthai.org/download/seminar11/summary_semenar11_complete/A2.doc.html. (2550)
26. Mark Holodniy . “**The Body Covers: The 3rd International AIDS Society Conference on HIV Pathogenesis and Treatment The Link Between Unsafe Sex, Poor HAART Adherence, Resistance and Drug Resistant HIV Transmission.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thebody.com/content/art15838.html>. (25 July 2005)
27. Peter J. Piliero. “**Treatment of HIV/AIDS in Patients Failing Their First HAART Regimen**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.hivandhepatitis.com/recent/haart/042804_feature.html. (ไม่ระบุวันที่)
28. Gregory K. “**Predictors of Antiretroviral Treatment Failure in an Urban HIV Clinic.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.medscape.com/viewarticle/551827.html>. (14 March 2007)
29. Department of Medicine, Johns Hopkins University School of Medicine. “**Alcohol Use as a Risk Factor for Poor Adherence and Treatment Failure.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.hivandhepatitis.com/recent/2007/011207_e.html. (12 December 2006)
30. Dragsted . “**Predictors of immunological failure after initial response to highly active antiretroviral therapy in HIV-1-infected adults: a EuroSIDA Study**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://eprints.ucl.ac.uk/6749/>. (2004)

31. Ronald Baker. “**After 4 Years of Viral Suppression with HAART, HIV Rebound Rates in Patients with Multiple Prior Treatment Failures Resemble Those in Individuals with No Prior Failure**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http:// www.hivandhepatitis.com/recent/2007/070607_b.html](http://www.hivandhepatitis.com/recent/2007/070607_b.html). (6 July 2007)
32. Tuboi SH. “**Predictors of Virologic Failure in HIV-1-Infected Patients Starting Highly Active Antiretroviral Therapy in Porto Alegre, Brazil**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16249707.html>. (1 November 2005)
33. Parienti JJ. “**Predictors of virologic failure and resistance in HIV-infected patients treated with nevirapine- or efavirenz-based antiretroviral therapy.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.Predictors of virologic failure and resistance in ___\[Clin Infect Dis_ 2004\] - PubMed Result.htm](http://www.Predictors of virologic failure and resistance in ___[Clin Infect Dis_ 2004] - PubMed Result.htm). (1 May 2004)
34. L Sighinolfi. “**Evolution of Antiretroviral Prescription and Response over a Period of 8 years: an Italian Multicentre Observational Prospective Cohort Study.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.springerlink.com/content/31041t0345721q86/> (3 May 2008)
35. Ted Bosworth . “**Cause and Time to Treatment Failure of HAART and Cost of Care: Presented at BHIVA .**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.pslgroup.com/dg/25977A.html>. (4 April 2006)
36. จอห์น ลิดดี. “**ความแตกต่างทางเพศกับการตอบสนองต้านไวรัสวิทยาต่อการรักษาโรคของผู้ติดเชื้อเอดส์ โดยรับยาต้านไวรัส ประเภท HAART ในประเทศไทย.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.cphs.chula.ac.th/J%20Health%20Res/Full%20text/22/Supplement/J%20Health%20Res_22\(Suppl\)15-20.pdf.html](http://www.cphs.chula.ac.th/J%20Health%20Res/Full%20text/22/Supplement/J%20Health%20Res_22(Suppl)15-20.pdf.html). (2008)
37. สุชาดา เหลืองอาภาวงศ์.(2551). **วิชาความรู้เกี่ยวกับเอดส์และการจัดการดูแลรักษา (HIV/AIDS knowledge and its management).** สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและสภาการพยาบาล.เอกสารเขียนเล่ม อัดสำเนาไม่ปรากฏสำนักพิมพ์.

38. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. **National ARV Drug Regimens** ข้อเสนอ
เพื่อการพัฒนาจากประสบการณ์การรักษาผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยเอดส์ที่ไม่สามารถรับการรักษา
ด้วยยาสูตรพื้นฐาน กรณีศึกษา จำนวน 1,600 ราย. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2548.
39. สมนึก สังฆานุกาพ. การดื้อยาต้านเอชไอวี หลักการพื้นฐานและการใช้ทางคลินิก. (พิมพ์ครั้งที่ 1). หน่วยโรคติดเชื้อ ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยโรงพยาบาลรามธิบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2551.
40. สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. **แนวทางการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี
และผู้ป่วยโรคเอดส์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2549 / 2550.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549.
41. WHO. **“Scaling up antiretroviral therapy in resource-limited settings: Treatment
guidelines for a public health approach 2003 Revision.”** [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา http://www.who.int/hiv/pub/prev_care/en/arvrevision2003en.pdf.html. (2003)
42. Liz Highleyman. **“Second Virological Failure on Antiretroviral Therapy Is Now Less
Common, but Still Hazardous.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.Second
Virological Failure on Antiretroviral Therapy Is Now Less Common, but Still
Hazardous.html](http://www.SecondVirologicalFailureonAntiretroviralTherapyIsNowLessCommon,ButStillHazardous.html). (29 February 08)
43. Liz Highleyman. **“Drug Resistance Is More Likely with NNRTIs than with Boosted Protease
Inhibitors.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.hivandhepatitis.com/recent/
2008/102108_a.html](http://www.hivandhepatitis.com/recent/2008/102108_a.html). (21 October 2008)
44. วรณสิทธิ์ เขียววิบูลย์. **“ศึกษาอุบัติการณ์ สาเหตุและปัจจัยที่ต้องเปลี่ยนสูตรยาต้านไวรัสเอดส์
ในโรงพยาบาลปทุมธานี.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://pubnet.moph.go.th/
readabstract.php?abstractid=1906&filename1=region4/vol8no1/wannasith.pdf\(2548\)](http://pubnet.moph.go.th/readabstract.php?abstractid=1906&filename1=region4/vol8no1/wannasith.pdf(2548))
45. Leena Sathia. **“Concomitant Use of Nonnucleoside Analogue Reverse Transcriptase
Inhibitors and Rifampicin in TB/HIV Type 1-Coinfected Patients.”** [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา [http://www.Mary Ann Liebert, Inc_ - AIDS Research and Human Retroviruses
- 24\(7\)897.html\(1 July 2008\)](http://www.MaryAnnLiebert,Inc_-AIDSResearchandHumanRetroviruses-24(7)897.html(1July2008))

46. Harvard Medical School AIDS Initiative in Vietnam. **“Antiretrovirals III: Pharmacokinetics .”**
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.haivn.org/component/option,com_docman/task,doc_download/gid,174/lang,en/-html.(2008)
47. H Pérez. **“HIGH RATE OF FIRST HAART FAILURE WHEN STARTED IN PARALLEL WITH 4-DRUG TB TREATMENT”**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.\[947\]HIGH RATE OF FIRST HAART FAILURE WHEN STARTED IN PARALLEL WITH 4-DRUG TB TREATMENT.html](http://www.[947]HIGH RATE OF FIRST HAART FAILURE WHEN STARTED IN PARALLEL WITH 4-DRUG TB TREATMENT.html)(2003)
48. J G Gerber. **“Efavirenz (EFV) is a Significant Inducer of Simvastatin (SIM) and Atorvastatin (ATR) Metabolism: Results of ACTG A5108 Study.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.retroconference.org/2004/cd/PDFs/603.pdf.html>.(2004)
49. Richard M. **“Prevalence of Antiretroviral Drug Resistance Mutations in Chronically HIV-Infected, Treatment-Naïve Patients: Implications for Routine Resistance Screening before Initiation of Antiretroviral Therapy.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=PubMed&cmd=retrieve&dopt=AbstractPlus&list_uids=15668873.html.(1 February 2005)
50. J. Gajjala. **“ Antiretroviral drug-resistance mutations and resistance to antiretrovirals among patients with newly diagnosed HIV - experiences in inner-city hospital clinic.”**
Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
51. F. Silva. **“Primary genotypic resistance in chronically infected patients screened for clinical trials in Mexico.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
52. W. Murillo. **“Prevalence of drug-resistance HIV-1 in patients newly diagnosed with HIV/AIDS in Honduras.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.

53. L.H. Gagliani. **“Primary drug antiretroviral resistance and HIV-1 subtype among antiretroviral-naïve patients immediately before starting HAART in Santos, Brazil.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
54. J. Jaojoco. **“Antiretroviral drug resistance among U.S. military personnel.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
55. Cane P. **“Time trends in primary resistance to HIV drugs in the United Kingdom: multicentre observational study.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16299012.html>.(10 December 2005)
56. M. Hábková . **“Study on antiretroviral drug resistance among treatment-experienced and drug-naïve HIVinfected patients in Slovakia.”**Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
57. S. Reuter. **“First-line HAART guided by genotypic resistance testing - long-term follow-up data from the RESINA-study”** Poster Discussion Session MOPDA2 - HIV Transmitted Drug Resistance, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
- 58.J. Li . **“HIV drug resistance threshold survey in China.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
- 59.J. Zhao. **“Baseline prevalence of drug resistance mutations in treatment-naïve HIV patients Shenzhen, China.”** Poster Exhibition rack A - Resistance in Drug-naïve Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.

- 60.A. Sukhanova . **“First results of epidemiological surveillance for transmitted HIV drug resistance in Russia, 2007.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Drug-naïve Patients, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
61. นวลจันทร์ วิกฤษณัจินดา. เชื้อเอชไอวีดื้อยาต้านไวรัสในกลุ่มผู้บริจาคโลหิตที่เพิ่งติดเชื้อและไม่มีประวัติได้รับยา: การศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย. วารสารกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ 2547; 46: 164 – 173.
62. A. Soria. **“Drug resistance degree is associated with duration of ARV exposure and predicted by baseline CD4 and gender in HIV-infected patients failing first-line WHO-recommended ARV regimen: a cross-sectional viral load survey of a cohort in Cameroon (Médecins sans Frontières-Ministry of Health)”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Treatment-experienced Patients , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
63. Liz Highleyman . **“Antiretroviral Therapy Does Not Completely Eliminate the Risk of HIV Transmission between Heterosexual Couples.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.hivandhepatitis.com/recent/2008/080108_e.html. (26 July 2008)
64. Theall KP. **“Alcohol consumption, ART usage and high-risk sex among women infected with HIV.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16897350?ordinalpos=2&itool=EntrezSystem2.PEntrez.Pubmed.Pubmed_ResultsPanel.Pubmed_RVDocSum.\(2007\)](http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16897350?ordinalpos=2&itool=EntrezSystem2.PEntrez.Pubmed.Pubmed_ResultsPanel.Pubmed_RVDocSum.(2007))
65. A.M. Brito1. **“Antiretroviral resistance in individuals presenting therapeutic failure and subtypes of the human immunodeficiency virus type 1 in the Northeast Region of Brazil.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Treatment-experienced Patients, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. , Mexico City, 3-8 August 2008.
66. Vazquez-Valls E. **“Antiretroviral drug resistance in patients with HAART from western and center regions of Mexico.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [\(2004\)](http://www.gateway.nlm.nih.gov/MeetingAbstracts/102276704.html)

67. Tanuri A. **“Prevalence of mutations related to HIV-1 antiretroviral resistance in Brazilian patients failing HAART.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www .Prevalence of mutations related to HIV-1 antiretro \[J Clin Virol 2002\] - PubMed Result.html](http://www.Prevalence of mutations related to HIV-1 antiretro [J Clin Virol 2002] - PubMed Result.html) (25 July 2002)
68. Bahia F. **“Evaluation of the genotypic pattern of HIV-1 resistance in AIDS patients failing antiretroviral therapy.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www .Evaluation of the genotypic pattern of HIV-1 resis \[Braz J Infect Dis 2004\] - PubMed Result.html](http://www .Evaluation of the genotypic pattern of HIV-1 resis [Braz J Infect Dis 2004] - PubMed Result.html) (8 August 2004)
69. M.I. Figueroa. **“RT mutations patterns associated with cross resistance to NRTI or NNRTI in samples of experienced HIV patients from Buenos Aires.”** Poster Discussion Session TUPDA2 - Secondary Drug Resistance: Global Experience, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. , Mexico City, 3-8 August 2008.
70. de Echaguen. **“Genotypic and phenotypic resistance patterns at virological failure in a simplification trial with nevirapine, efavirenz or abacavir.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www .cat.inist.fr/?aModele=afficheN&cpsid=17334999.html>. (2 September 2005)
71. Adje-Toure. **“ Prevalence of genotypic and phenotypic HIV-1 drug-resistant strains among patients who have rebound in viral load while receiving antiretroviral therapy in the UNAIDS-Drug Access Initiative in Abidjan, Cote d'Ivoire.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.aidsonline.com/pt/re/aids/abstract.00002030-200317003-00007.htm> (17 July 2003)
72. ROUSSEAU Marie-Noelle . **“Patterns of resistance mutations to antiretroviral drugs in extensively treated HIV-1-infected patients with failure of highly active antiretroviral therapy.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.cat.inist.fr/?aModele=afficheN&cpsid=14160169.html>. (2001)

73. Garcia-Viejo MA. **“Prevalence and pattern of genotypic resistance in a cohort of 500 patients starting triple antiretroviral therapy.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.gateway.nlm.nih.gov/MeetingAbstracts/102258707.html>.(2002)
74. Mauro Zaccarelli. **“Q151M-Mediated Multinucleoside Resistance: Prevalence, Risk Factors, and Response to Salvage Therapy.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.journals.uchicago.edu/cgi-bin/resolve?CID31910.html>.(2004)
75. Kolupajeva T. **“HIV drug resistance tendencies in Latvia.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.HIV drug resistance tendencies in Latvia](http://www.HIVdrugresistance.com) [Cent Eur J Public Health 2008] – PubMed Result.html(16 September 2008)
76. A. Ndjoyi-Mbiguino. **“Transversal study of antiretroviral-drug resistance in African HIV-1 infected patients in Libreville, Gabon.”** Poster Discussion Session TUPDA2 – Secondary Drug Resistance: Global Experience , XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. , Mexico City, 3-8 August 2008.
77. DM Tebit. **“HIV Drug Resistance Pattern Among HAART-Exposed Patients With Suboptimal Virological Response in Ouagadougou, Burkina Faso.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://.www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18667925.html](http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18667925.html).(1 September 2008)
78. L. Liao1. **“HIV drug resistance in treated patients: a national cross-sectional survey in China”** Oral Abstract Session TUAA03 - Drug Resistance Surveillance in Treatment Experiences, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. , Mexico City, 3-8 August 2008.
79. J. Tanuma. **“ Drug resistance mutations in patients with CRF01_AE HIV-1 failing antiretroviral therapy in Hanoi, Vietnam.”** Poster Exhibition Track A - Resistance in Treatment-experienced Patients, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. , Mexico City, 3-8 August 2008.

- 80.M.L. Ekstrand. “**Adherence, virologic failure and major mutations - need for 2nd line HAART in India**” Poster Exhibition Track A - Resistance in Treatment-experienced Patients, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
- 81.J. Tanuma. “**Drug resistance mutations in patients with CRF01_AE HIV-1 failing antiretroviral therapy in Hanoi, Vietnam**” Poster Exhibition Track A - Resistance in Treatment-experienced Patients, XVII INTERNATIONAL AIDS CONFERENCE. ,Mexico City, 3-8 August 2008.
- 82.Phanuphak P. “**Potential Antiretroviral Drug Resistance in Developing Countries: The Thailand Experience.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.gateway.nlm.nih.gov/MeetingAbstracts/102264370.html>.(2002)
- 83.Sukasem C. “**Surveillance of genotypic resistance mutations in chronic HIV-1 treated individuals after completion of the National Access to Antiretroviral Program in Thailand.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.Surveillanceofgenotypicresistancemutationsin> [Infection 2007] - PubMed Result.htm. (April 2007)
84. Somnuek Sungkanuparph. “**2nd Chance : 2 nd Line ART under National AIDS Program and Social Security Insurance.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.203.155.220.217/aids/new_aids/art.html.(2007)
85. W. Manosuthi1. “**Genotypic drug resistance mutations among HIV-infected patients failing a regimen of fixed-dose combination of stavudine, lamivudine and nevirapine.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.bamras.org/images/pdf/research-49/NO.008/Genotype%20Drug%20Resistance.pdf>.(2007)
- 86.Tam LW. “**The Relationship Between Resistance and Adherence in Drug-Naive Individuals Initiating HAART Is Specific to Individual Drug Classes.**” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.TheRelationshipBetweenResistanceandAdherence> [J Acquir Immune Defic Syndr_ 2008] - PubMed Result.htm. (3 October 2008)

87. John G. Bartlett. **“Changes in HIV Drug Resistance in the HAART Era”** [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <http://www.medscape.com/viewarticle/547657.html>.(2006)
86. Rafael E. **“Differences in the Frequency of Resistance to Antiretroviral Drug Classes among Human Immunodeficiency Virus Type 1 Clinical Isolates.”** [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=165347>.(July 2003)
89. BT Roge. **“Analysis of Failure Rates in a Study of Resistance Profiles and Adherence in Three Different HAART Regimens.”** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
http://www.hivandhepatitis.com/recent/haart/092404_b.html.(24 September 2004)
90. Mocroft A. **“Time to virological failure of 3 classes of antiretrovirals after initiation of highly active antiretroviral therapy: results from the EuroSIDA study group.”**
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www. Time to virological failure of 3 classes of antiretrovirals after initiation of highly active antiretroviral therapy: results from the EuroSIDA study group](http://www.Time%20to%20virological%20failure%20of%203%20classes%20of%20antiretrovirals%20after%20initiation%20of%20highly%20active%20antiretroviral%20therapy%20results%20from%20the%20EuroSIDA%20study%20group) [J Infect Dis_ 2004] - PubMed Result.html. (1 December 2004)
91. Liz Highleyman. **“Emergence of drug resistance is associated with treatment failure.”**
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.Emergence of drug resistance is associated with treatment failure](http://www.Emergence%20of%20drug%20resistance%20is%20associated%20with%20treatment%20failure) - Treatment - Global HIV News - Eatg - Eatg.htm. (22 October 2008)
92. Caseiro MM. **“Characterization of virologic failure after an initially successful 48-week course of antiretroviral therapy in HIV/AIDS outpatients treated in Santos, Brazil.”**
[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.medscape.com/viewarticle/547657.html>.
(June 2008)
93. W. L. Maneesriwongul. **“Adherence to Antiretroviral Medication Among HIV-Positive Patients in Thailand.”**[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.ra2.mahidol.ac.th/rar/infor_research_rama/ Annual%20Abstract/JournalInter2006.pdf.html](http://www.ra2.mahidol.ac.th/rar/infor_research_rama/Annual%20Abstract/JournalInter2006.pdf.html).(2006)